

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

ILMASTOSUUNNITELMAA TÄYDENTÄVÄ MATERIAALI

Rautjärvi

Esipuhe

Rautjärven kunnan ilmastosuunnitelma on laadittu vuosien 2023-2025 aikana. Työtä koordinoi Etelä-Karjalan liitto. Ilmastosuunnitelmien laatimiseen saatiin ympäristöministeriön myöntämä valtionavustus. Ilmastosuunnitelman sisältö noudattaa ilmastolain (423/2022) § 14a mukaisia vaatimuksia.

Ilmastosuunnitelmatyön aikana osallistettiin laajasti Rautjärven kunnan henkilöstöä, päättäjiä, kuntalaisia, nuoria ja alueen muita toimijoita. Yhteistyötä tehtiin Etelä-Karjalan muiden kuntien, alueella käynnissä olevien ilmastohankkeiden ja aiheen asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Suunnitelma laadittiin samanaikaisesti viiden muun Etelä-Karjalan kunnan kanssa (Parikkala, Ruokolahti, Lemi, Luumäki, Taipalsaari). Prosessin aikana kokoontui säännöllisesti kuntien edustajista koostuva ilmastosuunnittelun työryhmä, jossa myös Savitaipale oli mukana.

Tässä taustamateriaalissa esitellään osallistamisen lisäksi suunnitelmatyöhön vaikuttaneet viime vuosien aikana Etelä-Karjalan alueella laaditut, teemaan kytkeytyvät suunnitelmat ja selvitykset. Lisäksi luodaan katsaus kunnan nykytilaan, jonka pohjalta ilmastosuunnitelmatyöhön lähdettiin ja lopuksi esitellään hankkeen aikana tehdyt osallistamistoimet sekä viestintä.

Ilmastosuunnitelman kuvituksesta vastaavat Simpeleen koulun oppilaat. Kuvitus on laadittu otsikolla *"Mikä kotikuntani luonnossa on parasta ja mikä puolestaan herättää huoleni?"*

Sisällysluettelo

- 1) [Rautjärven ympäristöohjelma](#)
- 2) [Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040](#)
- 3) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys 2023
- 4) [Hinku –verkosto](#) – *Rautjärvi ollut jäsen vuodesta 2013*
- 5) [KETS – kunta-alan energiatehokkuussopimus](#) – *Rautjärvi ollut jäsen vuodesta 2019*
- 6) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos / syksy 2024)
- 7) Päästöskenaario / syksy 2023

- 8) Nykytilanteen kartoitus
- 9) Hankkeen aikana tehty työ
- 10) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

1) Rautjärven ympäristöohjelma

- Rautjärven kunnalle on laadittu [ympäristöohjelma](#) osana EAKR-rahoitteista Etelä-Karjalan kuntien ympäristöohjelma –hanketta vuosina 2015-2016.
- Hankkeessa laadittiin ympäristöohjelmat jokaiselle Etelä-Karjalan kunnalle sekä maakunnan yhteinen ympäristöohjelma. Ympäristöohjelmat on rakennettu jokaisen kunnan omat lähtökohdat ja tarpeet huomioiden positiiviseen keskittyen.
- Ympäristöohjelmassa hyväksytyt tavoitteet ja toimenpiteet tukevat suoraan useita ilmastosuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä.

2) Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040

- [Etelä-Karjalan liikennestrategia](#) laadittiin edellisen kerran vuonna 2020. Liikennestrategian laatimisen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia (koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan), joiden vuoksi strategian päivittäminen on ollut tarpeellista.
- Visio 2040: Etelä-Karjalan liikennejärjestelmä mahdollistaa maakunnassa sijaitsevien tuotantolaitosten, yritysten ja palveluntuottajien kuljetusketjujen kustannustehokkaat ja luotettavat yhteydet maitse ja vesitse.
- Tiedon hyödyntäminen, liikenneyhteydet ja toimiva julkinen liikenne tukevat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä liikkumisesta, ihmisten hyvinvointia, opiskelua, työssäkäyntiä, matkailua, yritysten kilpailukykyä ja maakunnan elinvoimaa.
- **Maakunnan liikennejärjestelmä edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista erityisesti kestäviin liikkumistapoihin tukeutuen sekä mahdollistaa sujuvat ja turvalliset henkilöliikenteen matkat ja elinkeinoelämän kuljetukset. Rataverkko mahdollistaa sekä henkilö- että tavaraliikenteen palvelujen parantamisen ja lisäämisen.**
- Ilmastosuunnitelman toimenpiteet ovat Etelä-Karjalan liikennestrategian 2040 mukaisia.

3) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys

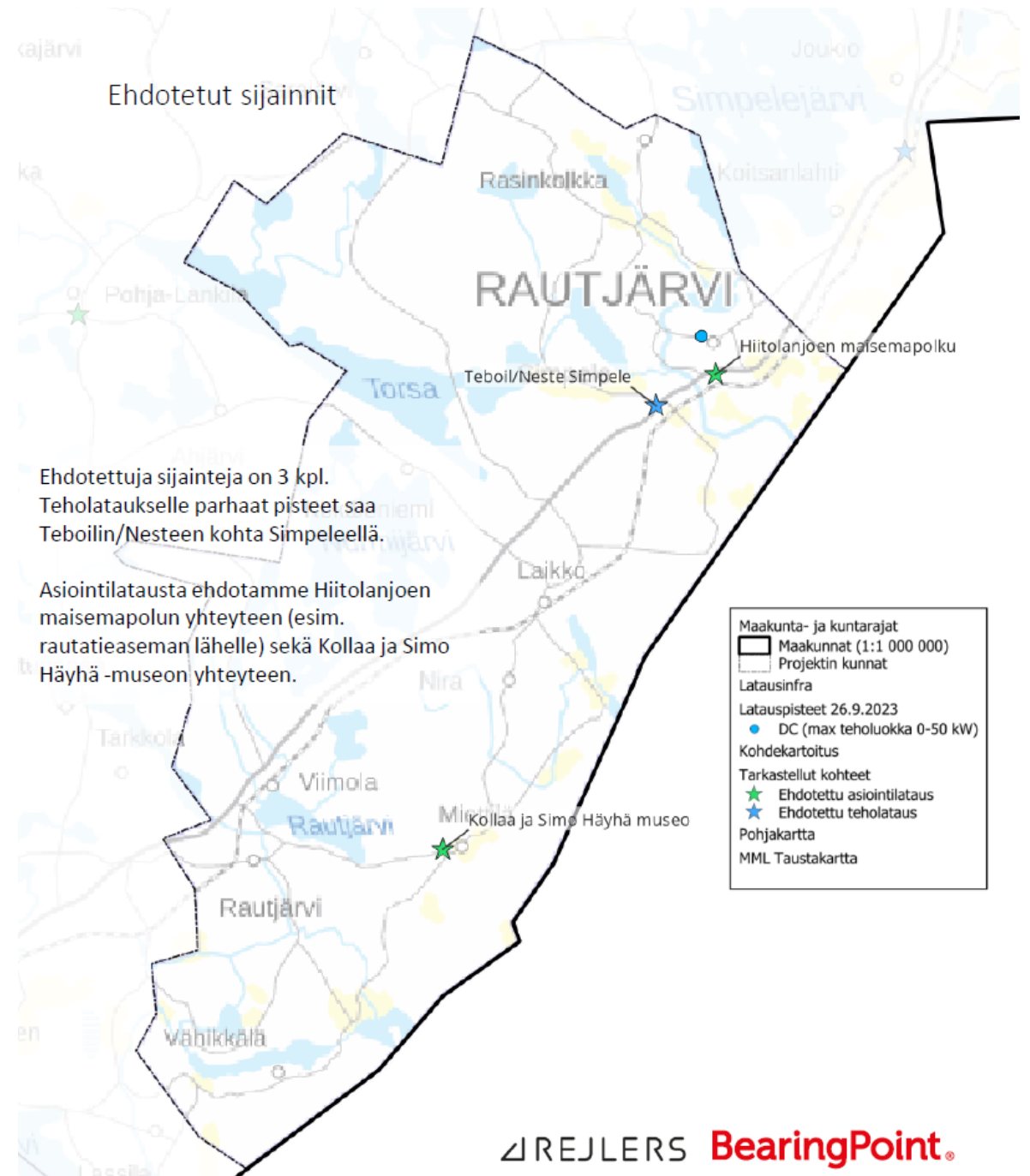
- Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Tarkasteltavia käyttövoimia olivat sähkö, biokaasu ja vety.
- Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat [valmiusanalyysi](#), [ohjekirja](#) ja [jakeluasemasuunnitelma](#).
- Ohjekirja on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen jakeluasemasuunnitelma huomioitiin ilmastosuunnitelman toimenpiteiden laatimisessa.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen ehdotukset uusista lataus- ja tankkausasemista Rautjärvelle

Kuvassa näkyvät ehdotetut latauspisteiden sijainnit on laadittu haastatteluilla kootun alustavan kohdelistan ja sen lisäksi tehdyn pisteytyksen perusteella.

Rautjärvelle ehdotettiin myös kaasutankkausasemaa Teboil Simpeleen tai Neste Truck Simpeleen yhteyteen.

Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat valmiusanalyysi, ohjekirja ja jakeluasemasuunnitelma. [Ohjekirja](#) on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.

4) Hinku -verkosto

- Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-verkostossa on mukana myös maakuntia.
- Hinku-verkostossa on mukana jo lähes 100 [Hinku-kuntaa](#) sekä viisi [Hinku-maakuntaa](#), jotka ovat sitoutuneet vähentämään käyttöperusteisia kasvihuonekaasupäästöjään 80 prosenttia 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Päästöt lasketaan Hinku-laskentasäännön mukaan (mukaan lukien päästöhyvitykset). [Lue lisää käyttöperusteisen päästölaskennan menetelmästä.](#)
- Lisäksi Hinku-verkosto jakaa tietoa ilmastonmuutoksen hillinnän parhaista käytännöistä, tukee kuntien ilmastotyötä sekä luo kysyntää ilmastoystävällisille tuotteille ja palveluille.
- Ilmastosuunnitelma tukee ja vahvistaa kaikilta osin Rautjärven kunnan Hinku-työtä ja suunnitelmassa Hinku-työ on sisällytetty ilmastojohtamiseen.

HINGKU-työ

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteystaho
Kunnanjohtaja tai hänen nimeämänsä kunnan työntekijä toimii HINKU-verkoston johtoryhmän jäsenenä	Heti	
Kunta nimeää yhteyshenkilön, joka toimii tiedonvälittäjänä kunnan ja SYKE:n välillä	Heti	
Kunta perustaa ilmastotyöhön työryhmän, jossa on edustettuna tärkeimmät hallinnon alat	Heti	
Työryhmä ja yhteyshenkilö vastaavat, että kunnalle laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista	Alkaen 2025	
Kunnalle laaditaan ilmastosuunnitelman pohjalta vuosittainen hillintätoimien suunnitelma, joka osoittaa, millä toimenpiteillä ja investoinneilla kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään koko kunnan alueella.	Alkaen 2025	
Kunnan alueella toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan vuosittain ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Tieto tehdyistä toimista toimitetaan myös Sykelle.	Alkaen 2025	Kunnan yhteyshenkilö, viestintä
Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.		Tekninen toimi, viestintä
Alueen asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastomuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.		Viestintä, tekninen toimi

5) KETS – Kunta-alan energiatehokkuussopimus

- Suomi on sitoutunut tiukkoihin tavoitteisiin energiatehokkuuden parantamiseksi. Energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet ilman uutta lainsäädäntöä tai muita uusia pakkokeinoja.
- Kunta-alan energiatehokkuussopimus on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla vuosina 2017-2025.
- Kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät allekirjoittavat liittyjäkohtaisen energiatehokkuussopimuksen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Sopimuksen mukaisesti liittyjän asuinrakennuskanta liitetään ensisijaisesti Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan.
- Energiatehokkuussopimusta seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain.

KETS-sopimuksen käytännön toteutus kunnassa

Liittyjän velvoitteet	Toteutustapa
Toiminnan organisointi	Energiatehokkuusryhmä, energiaryhmä, ilmastoryhmä, kestävän kehityksen ryhmä
Suunnittelu (toimintasuunnitelma)	Systemaattinen toiminta sopimuskauden mittaisena toimintasuunnitelmana; erillisenä dokumenttina tai linkitettyä kunnan muuan energia- ja ilmastotoimintaan
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen suunnittelussa ja hankinnoissa	Suositus hyödyntää TEMin ohjetta energiatehokkuuden huomioimisessa; käytännön työhön tukea ja apua Motivalta.
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun ohjauksessa	Esimerkiksi uudisrakentamisessa koko elinkaaren osalta energiatehokkuuden huomioiminen sekä kuntien investoinnit ja rahoitusmallit
Uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto	Esimerkiksi Uusiutuvan energian kuntakatselmuksen toteuttaminen; sen pohjalta toimenpiteiden toteuttaminen
Energiakatselmusten ja investointien sekä niissä havaittujen toimenpiteiden toteuttaminen	Energiakatselmusten toteuttaminen (huomioi korotetun tuen mahdollisuus!), ESCO-mallin hyödyntäminen, investointien osalta energiatehokkuuden huomioiminen
Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen	Kuntakohtaisesti vaihtelevuutta. Systemaattinen seuranta hyödyntäen toimittajaa tai itse toteutettuna. Osalla ei systemaattista seurantaa.
Koulutus- ja tiedotustoiminta	Kuntaorganisaation sisällä henkilöstölle, tilojen käyttäjille, varhais ja peruskasvatuksen kautta oppilaille sekä kuntalaisille. Kunnittain vaihtelua
Vuosittainen raportointi	Vuosittainen raportointi; raportoivat asiat sovittu sopimukseen liityttäessä.

KETS raportoinnista ja muusta löytyy paljon materiaalia alla olevan linkin takaa:

<https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/aineistot-ja-ohjeet/kunta-ala/seminaariaineistot/>

6) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos / syksy 2024)

- Etelä-Karjala on yksi HINKU-maakunnista ja tavoittelee 80 prosentin kasvihuonekaasupäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartan tavoitteena on muodostaa kuva maakunnan nykytilanteesta, tarjota skenaario päästöjenvähentämispolusta ja lisäksi kuvata tarvittavia maakunnallisia toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä ilmastotiekartta perustuu 2020-2021 laadittuun ensimmäiseen toimenpideohjelmaan, 2022-2023 laadittuihin kunnallisiin skenaarioihin ja keväällä 2024 pidettyihin teemakohtaisiin työpajoihin.
- Pääpaino Hiilineutraali Etelä-Karjala –tiekartassa on merkittävissä, kuntarajat ylittävissä toimenpiteissä. Maakunnan tiekartta toimii kokoavana ja siihen on kerätty eri alueellisten toimijoiden edistettäviä ja kuntien yhteistoiminnassa tehtäviä hankkeita.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala tiekarttaa käytetään tämän kuntakohtaisen ilmastosuunnitelman taustamateriaalina. Tiekartasta myös poimittiin kuntien ilmastosuunnitelmiin ehdotuksia kunnille osoitetuista toimenpiteistä.

7) Päästöskenaario / syksy 2023

Rautjärvellä ilmastotyöhön syvennyttiin laskemalla marraskuussa 2023 arvio päästökehityksestä tuleville vuosille. Skenaariossa tavoitteeksi asetettiin HINKU-maakunnan ja -kunnan mukaisesti -80% päästövähennys.

Tavoiteskenaariossa päästiin -83,9 % päästövähennykseen (sis. päästöhyvitykset). Ilman päästöhyvityksiä päästiin -67 % päästövähennykseen.

Suurimmat vähennyspotentiaalit todettiin olevan rakennusten energiatehokkuudessa ja tieliikenteessä.

Maatalouden päästöissä on odotettavissa melko pieniä muutoksia tulevina vuosina. Maataloussektorilla tapahtuu kuitenkin paljon käytännön ilmastotyötä, jota pyritään nostamaan esiin ja tuomaan näkyväksi muun muassa alueella käynnistyvillä maaseudun ilmastohankkeilla.

Laskenta perustuu Suomen ympäristökeskuksen [ALas-malliin](#) ja [Hinku-laskentasääntöihin](#).

RAUTJÄRVI 2007 - 2030	nimetön skenaario -83.9%	Vähennettävät päästöt (kuilu) -1.4 kt CO ₂ e
--------------------------	-----------------------------	--

	Rakennusten energiankulutus	-87.5%
	Tieliikenne	-59.0%
	Maatalous	-45.3%
	Muut sektorit	-59.2%
	Sähkön päästökerroin	
	Päästöhyvitykset	-5.9 kt CO ₂ e

RAUTJÄRVI 2007 - 2030	nimetön skenaario -67.0%	Vähennettävät päästöt (kuilu) 4.6 kt CO ₂ e
--------------------------	-----------------------------	---

	Rakennusten energiankulutus	-87.5%
	Tieliikenne	-59.0%
	Maatalous	-45.3%
	Muut sektorit	-59.2%
	Sähkön päästökerroin	
	Päästöhyvitykset	0.0 kt CO ₂ e

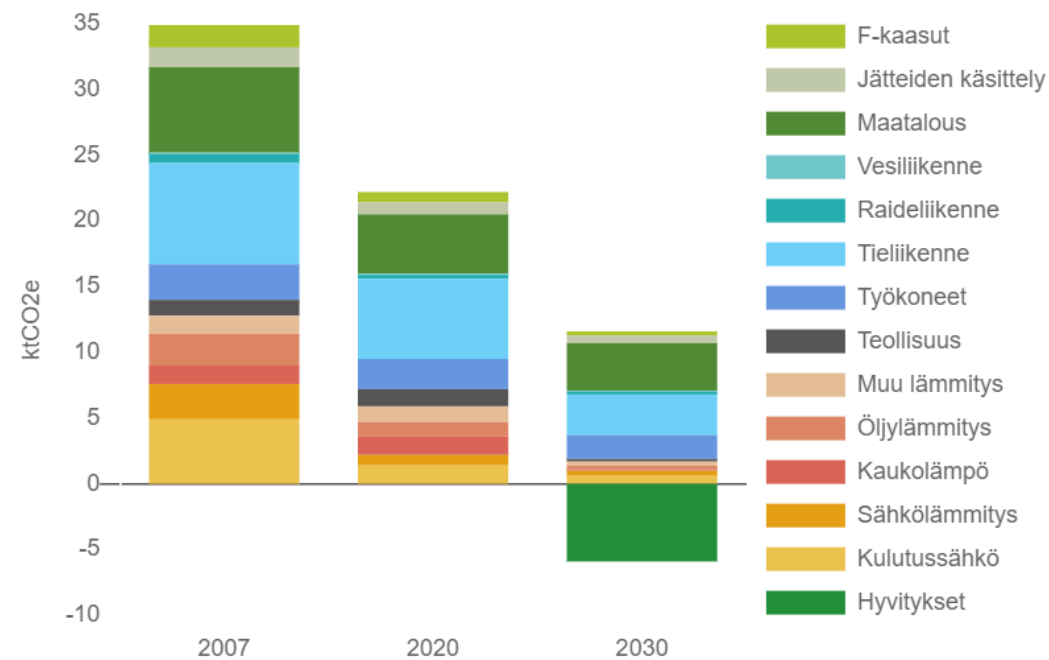
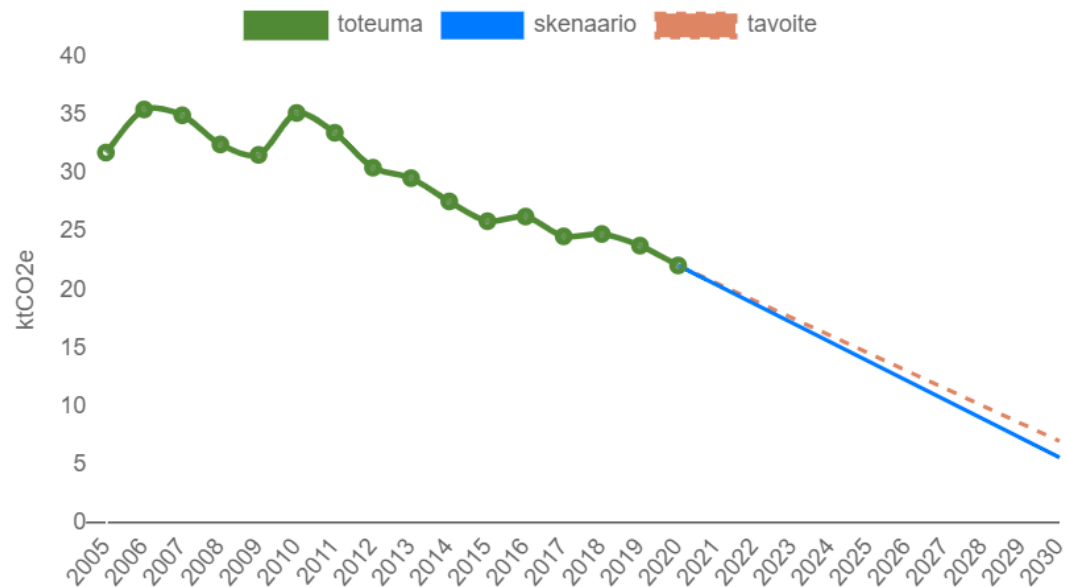
RAUTJÄRVI 2007 - 2030

nimetön skenaario
-83.9%

Vähennettävät päästöt (kuilu)
-1.4 kt CO₂e

Skenaarion yhteenveto

Kokonaispäästöt

8) Nykytilan kartoitus sektoreittain

- 8.1 Rautjärvi lukuina
- 8.2 Energian kulutus
- 8.3 Kestävä liikkuminen
- 8.4 Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous
- 8.5 Metsät ja hiilinielut
- 8.6 Sopeutuminen ja varautuminen
- 8.7 Ilmastoviestintä
- 8.8 Vahvuudet ja mahdolliset painipisteet ilmastotyössä

8.1 Rautjärvi lukuina

Asukasluku: 3032 (2023)

- Asuntokuntia 1718 kpl

- Alle 15-vuotiaita 8,9 % väestöstä
- Yli 15-64 -vuotiaita 49 % väestöstä
- Yli 64-vuotiaita 42,1 % väestöstä

[Kuntien avainluvut | Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)

- Vapaa-ajan asuntoja 1246 kpl (2023)

[Kuntien vapaa-ajan asunnot \(stat.fi\)](#)

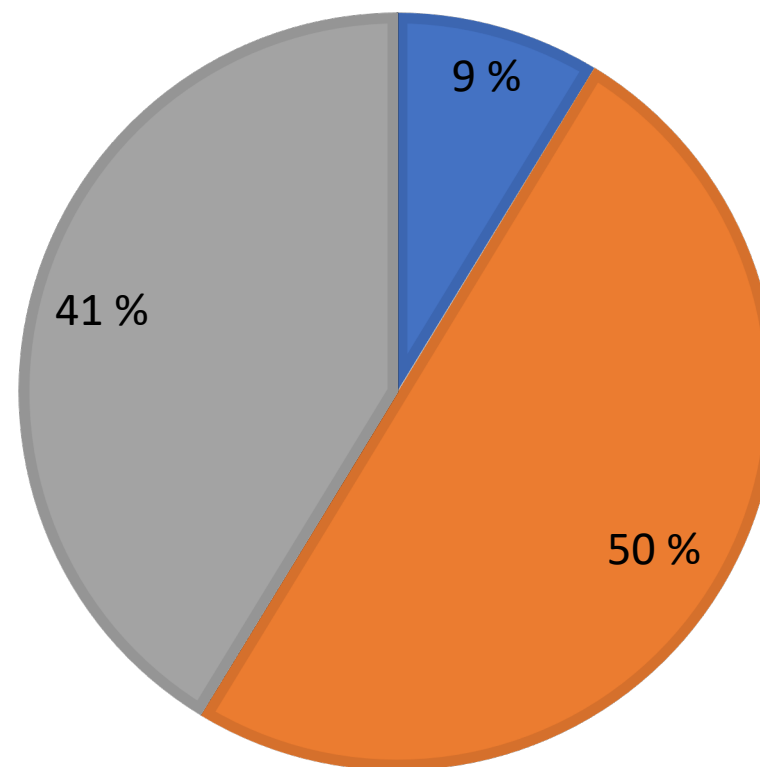
- Kokonaispinta-ala 401,90 km², josta 12,5% on vesistöjä

[Tilastot \(Maanmittauslaitos\)](#)

[Tilastot \(Järviwiki\)](#)

RAUTJÄRVEN ASUKKAIDEN IKÄJAKAUMA

■ Alle 15-vuotiaita ■ 15-64 -vuotiaita ■ Yli 64-vuotiaita

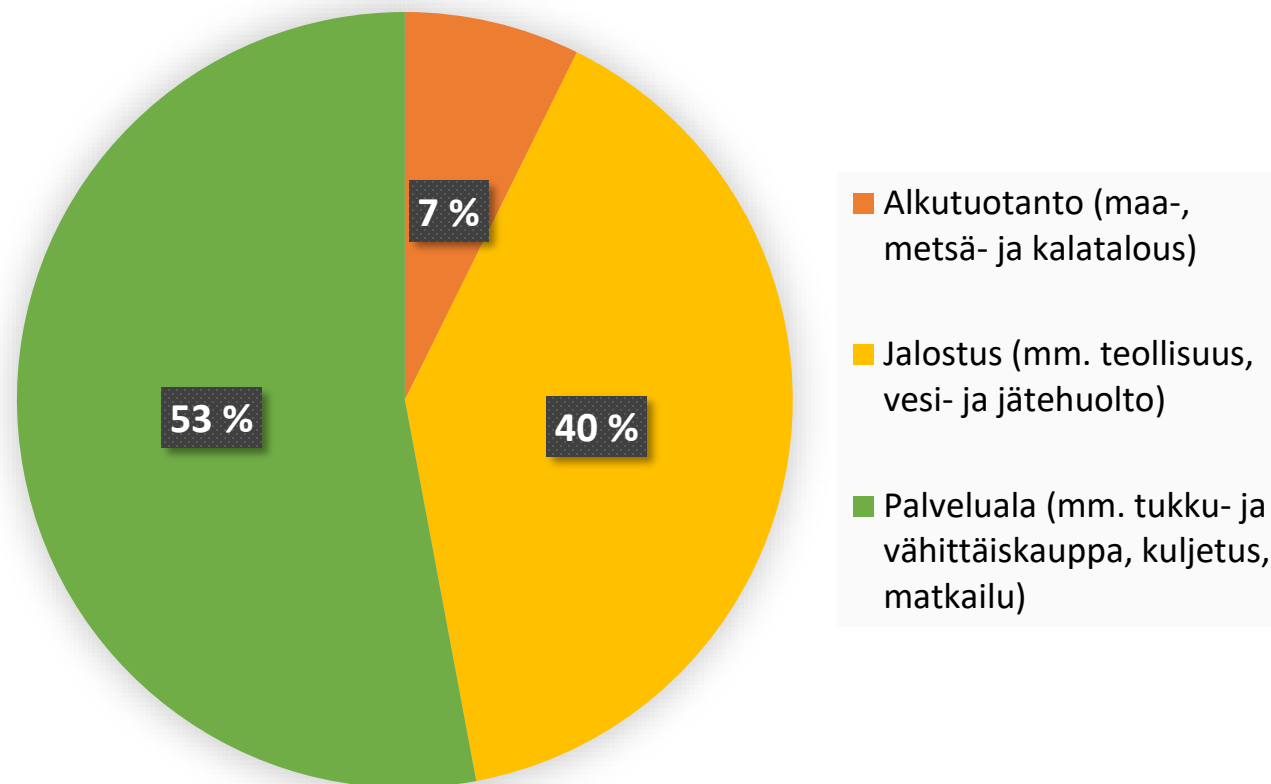

8.1 Rautjärvi lukuina

- Alueella olevat työpaikat
902 kpl (2022)

[Kuntien avainluvut \(stat.fi\)](https://stat.fi)

Työpaikkojen jakauma

8.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Organisaation oma energiantuotanto:

- Kunnassa enää muutama kiinteistö lämpiää fossiilisilla. Kaukolämmössä yli 95% käytetään uusiutuvia energianlähteitä. Viime vuosien haastavat ajat ovat johtaneet siihen, ettei ihan pystytä käyttämään 100% uusiutuvaa energiaa. Kaukolämmön varavoima on fossiilinen. Normaalitilanteessa tehtaalta tulevan lämmön käyttökato on sen verran lyhyt, ettei varavoimaa tarvita. Tehdas on tekemässä uutta varavoimalaitosta vuosikymmenten vaihteessa, jolloin tilanne voi muuttua. Uuteen voimalaitokseen tulossa hiilidioksidia talteen ottava systeemi. Isot energiayhtiöt miettivät fossiilivapaita visioita, joissa kaukolämmön tuotanto siirtyisi pois polttoon perustuvista menetelmistä mm. omistajaohjauksen, aktiivisen yhteistyön ja tehokkaiden lupaprosessien avulla. Kunnassa mietitään myös maalämpöratkaisuja.

Kunnan omistamien kiinteistöjen energiatehokkuus:

- Rautjärven rakennuskanta on keski-ikältään n. 30-vuotiasta, uutta ei ole viimeiseen kymmeneen vuoteen juurikaan rakennettu. Kerrostaloissa iso joukko on tulossa peruskorjausvaiheeseen. Hinku-tavoitteen kannalta olisi olennaista, että öljystä päästäisiin eroon. Vuonna 2023 poltettu toista sataa kuutiota kevyttä polttoöljyä, mutta tavoite, että fossiilisen öljyn käyttö olisi tulevaisuudessa 0. Rivitaloista muutama voi tulla kaukolämmön piiriin, öljylämmitteisiä omakoti- ja rivitaloja ei juurikaan jää. Kerrostaloista käytännössä kaikki ovat kaukolämmössä, mahdollisesti myös liikehuoneistot liittymässä kaukolämpöön. Sähkölämmitteisiä kiinteistöjä on jonkin verran.

Rakennusten energiakatselmukset ja energiaremontit:

- Tarvittavat katselmukset on tehty. Energiaremontteja on tehty esim. kunnantalolle ja Rautjärven Aseman koululle: mm. termostaatteja uusittu, ilmanvaihtojärjestelmiä säädetty ym.
- Katuvalot on taajamassa muutettu led-valoiksi. Rakennuksissa valaistusta saneerataan remonttien yhteydessä.

8.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Sähkön kulutus: Kunnassa on käytössä uusiutuva sähkö Parikkalan Valon sopimuksessa

Kulutus ja kierrätys: Kunnantalolla on materiaalien erilliskeräykset

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet:

Aurinkopaneeleita on suunnitteilla, tavoite 700 MW. Uusi runkolinja tarvittaisiin, mutta se ei ennätä valmistua 2030 mennessä. Tällä hetkellä on mahdollista siirtää 60 MW, jos tehdään oma kaapeli olisi mahdollista siirtää 300 MW. Siirtoyhteyksien osalta ratkaisua etsitään. Uuteen voimalaitokseen tulossa hiilidioksidia talteen ottava systeemi.

Koneet ja laitteet: Kunnalla on hyvin vähän omia koneita. Niiden kulutusta seurataan.

Vesihuolto: Vuonna 2022 vesiliittymiä ollut 862, ja 891 asutokuntaa ollut liittymättömiä? Tuottavuutta pyritään parantamaan vuotovesiä vähentämällä ja tarjoamalla mahdollisuutta liittyä kunnalliseen vesihuoltoon.

8.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kuntaorganisaation yhteiskäyttöautot ja työsuhdepyörät:

Varsinaisia yhteiskäyttöautoja kunnalla ei ole. Kunta tarjoaa työsuhde-etuna tukea sähköpyöriin. Työntekijälle työsuhdepyöräetuus on verovapaata, kun leasinghinta on 100 euroa kuukaudessa (1 200 €/vuosi). Leasingsopimuksen pituus riippuu työsuhdepyörän hankintahinnasta, max 48 kk. Leasingkauden päätteeksi työntekijä voi lunastaa pyörän itselleen 5 %:lla sen hankintahinnasta tai palauttaa sen Epassin osoittamaan paikkaan. Työntekijöistä 10% on käyttänyt etua (iso osa kunnan työntekijöistä on kauempaa pendelöijiiä).

Kuntaorganisaation käytössä olevien ajoneuvojen käyttövoimat:

Työllisyysyksiköllä on käytössä hybridi Volkswagen Multivan huoltoleasing-sopimuksella (36kk alkaen 11/2023). Auto on ensisijaisesti ruokakuljetuksia varten. Työpaja hoitaa Multivanilla myös pienet ja siistit muut sisäiset kuljetukset. Autossa on 1+6 istumapaikkaa. Elinympäristöpalveluilla on käytössään diesel Volkswagen Crafter ja peräkärryjä isompia kuljetuksia varten.

Sähköautojen latauspisteet ja biokaasuautojen tankkausasemat:

-Kunnantalolla on yksi sähköauton latauspiste työntekijöille, ja yksi maksullinen muille käyttäjille. Simpeleen koululla on latauspisteitä työntekijöille. Rautjärvellä ei ole biokaasun tankkauspistettä.

8.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen:

Hiitolanjoen alueen kävely- ja pyöräilyreittejä edistetään. E10-reittiä on parannettu. Pyöräilyyn ja kävelyyn panostetaan. Väylien verkostoja parannetaan, mm. kevyenliikenteenväyliä päällystetään. Maastopyöräily- ja pyöräilyverkostoja parannetaan. Maasto- ja gravel-pyöräilyreittiverkosto on Rautjärvellä hyvä.

Vesi- ja raideliikenne:

Tiiliruukin satama-aluetta on suunniteltu kehitettävän ja siihen on haettu JTF-rahoitusta. Raideliikenne diesel (tehtaan juna on ainoa, joka ei toimi sähköllä). Kunta huolehtii edunvalvontatehtävistä junavuorojen säilymiseksi.

Matkaketjut:

Kunnassa on rautatieasema. Polkupyörätelineitä löytyy, mutta pyöräparkkeja eikä sähköpyörien latauspisteitä ole. Matkaketjujen rakentaminen nähdään mahdollisena. Ihmisiä ei ole riittävästi toimivan runkolinjan rakentamiselle.

Muut huomiot julkisesta liikenteestä:

Rautjärvellä on paikallista bussiliikennettä aamu- ja iltapäivisin. Lisäksi on myös asiointiliikennettä. Kesäaikaan kulkee myös Onnibus. Ylivoimainen joukkoliikennemuoto on KELA-taksit.

8.4 Nykytila 2024: Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous

Lähi- ja kasvisruoka:

Rautjärven kunta kuuluu Lappeenrannan kaupungin hankintapalveluihin ja meillä on kilpailutettu elintarvikehankinnat. Tällä hetkellä lähitoimittajia on Parikkalan Pika-Pulla (leipä), Perunapaikka Tauriainen Lappeenrannasta (vihannes ja peruna) ja Astikkala Kesälahdelta (marjat). Ruokapalvelu Rosmariinissa on 5 viikon kiertävä ruokalista ja listalla on yhden kerran kalaruoka ja yhden kerran kasvisruoka (puuroja 2x). Toisena rinnalla olevana ruokavaihtoehtona meillä ei ole kasvisruokaa. Kasvisruoan saa meillä erityisruokavaliolomakkeella.

Ruokahävikki:

Ruokahävikkiä pyritään pienentämään ruoan menikin seurannalla ja reseptiikkamuutoksilla. Kappaleruokia valmistetaan menekin mukaan. Tämän takia toivotaan, että esimerkiksi koululta tulee hyvissä ajoin ilmoitus suuremmista poissaoloista. Joskus hävikkiruokaa tarjotaan seuraavana päivänä lounaan rinnalla, muuten ne menee useasti biojätteeseen.

Kunnan omistamat pellot, niiden käyttö:

Kunnalla ei ole tällä hetkellä pelloja omistuksessaan.

Kunnan ja maataloustuottajien välinen vuoropuhelu. Käydäänkö sitä? Onko tarvetta edistää?

Kunnan ja maataloustuottajien välistä vuoropuhelua ei ole lainkaan. Ruokahuollosta vastaava esihenkilö ei laittaisi pahitteeksi vuoropuhelun aloittamista.

8.5 Nykytila 2024: Metsät ja hiilinielut

Kunnan metsäpinta-ala (sis. Metsämaa, kitumaa ja tuottamaton metsämaa)

- Noin 16 239 ha
- Metsämaan osuus kunnan kokonaispinta-alasta n. 62%

Kunnan omistamat metsät

Kunnan omistama metsäpinta-ala on yht. alle 200 ha. Virkistysmetsien yhteenlaskettu pinta-ala n. 50 ha (asuinalueet ja niihin rajautuvat metsät).

Suojeltujen alueiden yhteispinta-ala: Helmi-ohjelmassa 35,4 ha suoalue. Kaikki metsät on sertifioitu FSC:llä. FSC edellyttää, 5 % metsistä jätetään käsittelemättä ja 5 % käsitellään erityiskohteina. Suojelualueiden lisäämiselle ei tällä hetkellä nähdä tarvetta (fsc).

Kunnan metsäsuunnitelman tilanne:

Metsäsuunnitelman tilanne: Stora Enson kanssa tehty sopimus metsän hoidosta. Sopimus on pari vuotta sitten päivitetty.

8.6 Nykytila 2024: Sopeutuminen ja varautuminen

Kunnassa tehdyt toimenpiteet ilmastonmuutoksen tai poikkeavien tilanteiden varalta

Kunnan varautumissuunnitelmassa on varauduttu sähköenergian saannin katkoksiin.

Onko kunnassa olemassa sopeutumisen tai varautumisen ohjelmaa tai toimintasuunnitelmaa?

Kunnalla on yleinen varautumissuunnitelma, ei erillistä ilmastonmuutokseen liittyvää.

8.7 Nykytila 2024: Ilmastoviestintä

Kunnan tekemän ilmastoviestinnän määrä ja laatu: Meillä ei ole tehty viestintää tähän asti kovin suunnitelmallisesti, mutta nyt viestintäsuunnitelma ja -vuosikello ovat työn alla. Ilmastoviestinnälle ei ole strategiaa ja ilmastonmuutokseen liittyvistä aiheista tulee viestittyä harvemmin. Palautetta ei ole tullut.

Käytetyt kanavat: Internet-sivut, Lehti-ilmoitukset, Kunnan Facebook-sivut, Facebook-ryhmät, Instagram, X, LinkedIn, Sähköposti, Asukastilaisuudet

Toteuttajat: Viime toukokuussa aloittanut ensimmäistä kertaa kokopäiväinen viestintään ja markkinointiin keskittyvä viestintäkoordinaattori. Hänen kanssaan yhteistyössä viestintää hoitaa tietty joukko ihmisiä eri toimialoilta. Kunnan kaikki (pää)somekanavat ovat aktiivisessa käytössä, samoin nettisivujen Ajankohtaista -osio. Muuten nettisivut vaativat päivittämistä, ja niiden uusiminen on työn alla. Mediatiedotteita lähetetään suoraan toimittajille sekä Meltwater-järjestelmän kautta. Asukasviestintään käytetään usein myös ilmoituksia paikallislehdessä. Etelä-Karjalan tapahtumakalenterin kautta viestitään tapahtumista. Viestintää tehdään myös osallistumalla aktiivisesti maakunnan tilaisuuksiin ja tapahtumiin, sekä erilaisille messuille, kuten Matkamessut ja Raksa-messut (nyt ensimmäistä kertaa).

Mitä haasteita: Tähän pitäisi saada tekninen/ympäristötoimi mukaan aktiivisemmin. Muutkin kuin ilmastotyötä tekevät pitäisi saada kiinnostumaan vastuullisuusviestinnästä, jonka osa ilmastoviestintäkin on.

Mahdolliset suunnitelmat ilmastoviestinnän kehittämiseksi: Ei vielä mitään täsmällisempiä suunnitelmia, mutta aikomus lisätä ilmastoviestintää ihan jo tietoisuuden vuoksi, mutta myös esimerkkinä yrityksille, jotta ne aloittaisivat oman vastuullisuusviestintänsä. Konkreettisesti varmaankin asiaan liittyviä somepostauksia säännöllisemmin.

8.8 Vahvuudet ja mahdolliset painopisteet ilmastotyössä

- KETS-työ ja hyvät raportointikäytännöt
- HINKU-kuntana oltu pitkään, potentiaalia kytkeä vahvemmin kuntastrategiaan sekä vahvistaa käytäntöjä yhteistyössä Parikkalan ja Ruokolahden kanssa
- Pyöräily- ja luontomatkailu
- Potentiaalinen biokaasun tankkausaseman sijainti
- Ilmastotyön ja sosiaalisen kestävyysyden yhtymäkohtien tunnistaminen: tietoliikenneverkot ja julkinen liikenne
- Vaikka maatalous on yksi suurimmista päästölähteistä, ruoantuottajia on vähän ja pellot pirstaleisia. Kestävän ruoantuotannon näkökulmasta esimerkiksi kalatalouden kehitysideat kiinnostavia nostoja.

9) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Kuntien ilmastosuunnitteluhankkeen aikana viestintää ja osallistamista toteutettiin sekä Etelä-Karjalan liiton että hankkeen edetessä yhä enenevästi myös kuntien toimesta.
- Hankkeen projektipäällikkö kirjoitti säännöllisesti Etelä-Karjalan liiton nettisivuille artikkeleita työn edistymisestä. Lisäksi yhteistyössä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ilmastoasiantuntijan kanssa laadittiin yleisesti projektia koskevia artikkeleita/tiedotteita:
 - [Ilmastosuunnitelmatyö käynnistyi Etelä-Karjalan kunnissa](#) 6.11.2023
 - [Taustaselvitystä, skenaarioita ja yhteistyötä ilmastotyössä](#) 7.2.2024
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssissa saatiin työkaluja hiilineutraaliuden tavoitteluun](#) 26.2.2024 / ELY
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssi, maakunnallisia ilmastotyöpajoja ja aktivointia](#) 3.5.2024
 - [Etelä-Karjalan kunnissa tehdään suunnitelmallista ilmastotyötä](#) 10.6.2024
 - [Torilla, tapahtumissa ja työpajoissa tavattiin kesän aikana ilmastotyössä](#) 1.10.2024
- Tekstit linkitettiin kuntien viestijöille hyödynnettäviksi.

9) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeen aikana on toteutettu useita kyselyitä:
 - 1) kysely kuntien työntekijöille / syksy 2023
 - 2) kysely kuntien päättäjille / syksy 2023
 - 3) kysely kuntien viestinnästä vastaaville / talvi 2024
 - 4) kysely asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille / kesä 2024
 - 5) kysely yhdistyksille / kesä 2024
 - 7) kysely opetus- ja kasvatustyötä tekeville / syksy 2024
- Hankkeen aikana järjestettiin yhteistyössä CANEMURE-hankkeen kanssa neljä maakunnallista ilmastotyöpajaa + Follow up -tilaisuus, joihin kutsuttiin mukaan kuntien nimeämiä sidosryhmiä, mm. alueiden yrityksiä
- Toukokuussa 2024 järjestettiin [Ruokolahden STEP-opistolla Ilmasto- ja energiapäivä](#) laajan yhteistyökumppanijoukon kanssa
- Kuntien ilmastosuunnitteluhanke jalkautui kuntien kesätapahtumiin kesällä 2024 torikyselyllä sekä oman arjen ilmastovinkkaustehtävällä. Simpeleellä oltiin juhannusviikon torstaitorilla 20.6.2024.

9) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeessa järjestettiin yksi alustava ja kaksi varsinaista työpajakierrosta. Alustavassa työpajassa tutustuttiin kunnan päästöjen muodostumiseen ja tehtiin skenaarioita siitä, kuinka päästöjä olisi mahdollista vähentää. Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamiseen tähtääviin, *Energia ja liikenne* sekä *Maatalous, metsät ja hiilinielut* -työpajakierroksille kuntia kannustettiin kutsumaan haluamiaan sidosryhmiä mukaan. Hyvän vuoropuhelun ja yhteistyön lisäämiseksi työpajoihin kutsuttiin aiheiden asiantuntijoita mukaan eri organisaatioista.
- Syksyllä 2024 ilmastosuunnittelukuntien kouluilla toteutettiin nuorten ilmastopäiväkiertue yhteistyössä laajan yhteistyökumppaniverkoston kanssa. Ilmastopäivään osallistuivat 1.-9. luokkien oppilaat ja joissain kunnissa myös lukiolaiset. Simpeleen koululla nuorten ilmastopäivä järjestettiin 2.9.2024.
- Ilmastosuunnittelutyön etenemistä seurattiin kuntien ilmastosuunnitelmatyöryhmässä, johon oli nimetty edustaja/edustajat jokaisesta mukana olevasta kunnasta. Työryhmään kutsuttiin vierailevia puhujia kulloinkin ajankohtaisten teemojen mukaisesti. Työryhmälle välitettiin myös koko hankkeen ajan tietoa teemaan liittyvistä ajankohtaisista tilaisuuksista, koulutuksista, ym.
- Kuntien viestinnästä vastaaville järjestettiin ilmastoviestinnän koulutuspäivä 3.9.2024. Koulutuksessa kerrottiin konkreettisia ja positiivisia ilmastoviestinnän esimerkkejä, joilla tsemppattiin kuntia löytämään omat vahvuutensa ja painopisteensä ilmastoviestinnässä.
- Helmikuussa 2025 Etelä-Karjala toimi Itä-Suomen ilmastokonferenssin pääjärjestäjänä. Tämän perinteeksi muodostuneen tapahtuman kohderyhmää ovat erityisesti kunnat.

10) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

- Kuntien viestinnästä vastaaville järjestettiin ilmastoviestinnän koulutuspäivä 3.9.2024. Kouluttajana toimi pitkän linjan viestinnän ammattilainen Tiina Hosiokoski (SEK Comms). Koulutuksessa kerrottiin konkreettisia ja positiivisia ilmastoviestinnän esimerkkejä, joilla tsemppattiin kuntia löytämään omat vahvuutensa ja painopisteensä ilmastoviestinnässä. Kunnat saivat koulutuksessa käyttöönsä ja työstettäväkseen ilmastoviestintäsuunnitelman pohjan.

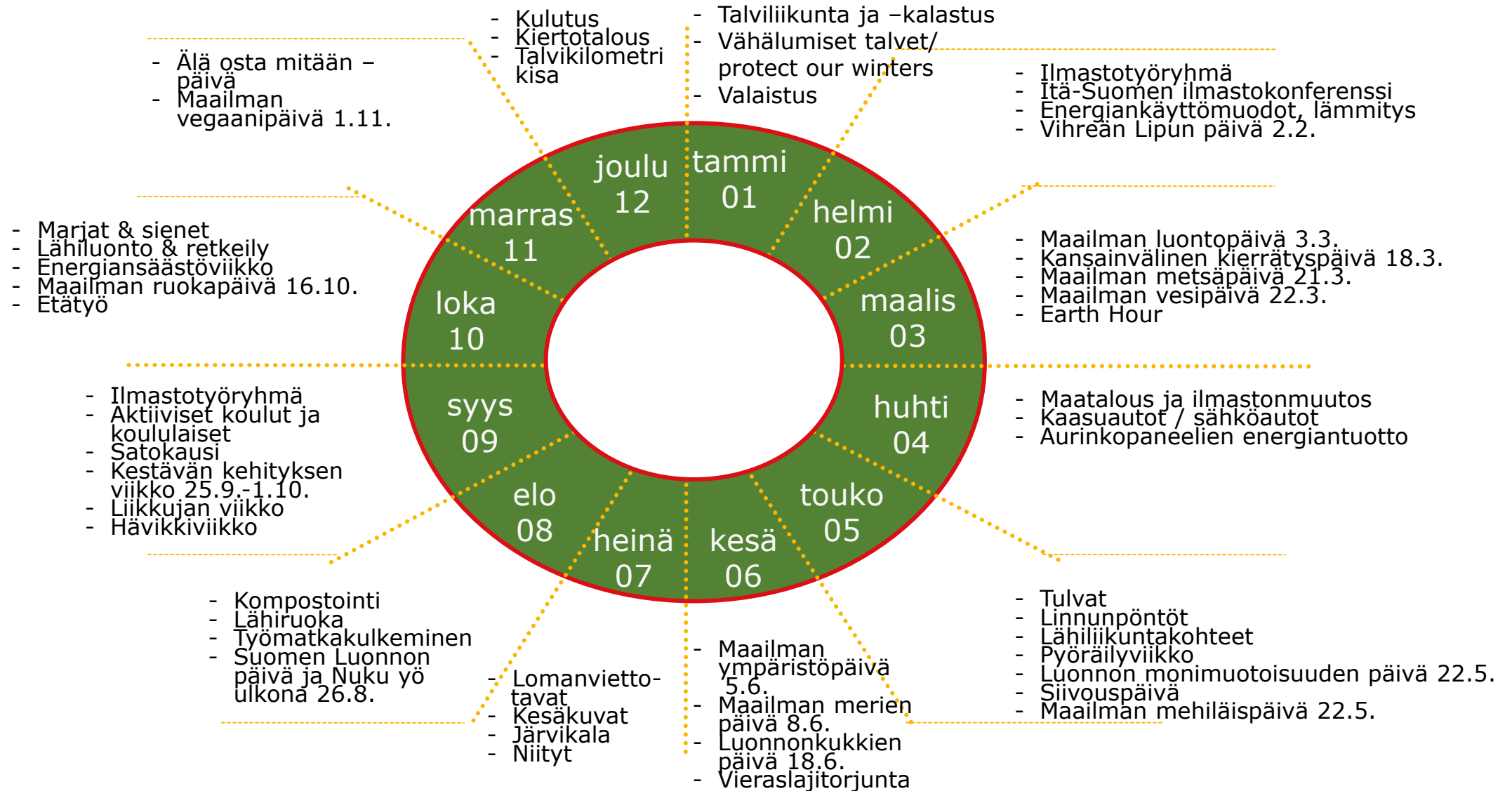
MATERIAALEJA

- [Keski-Suomen liitto - Pieni opas kuntien ilmastoviestintään](#)
- [Kuntaliitto – ilmastoviestintä kunnissa](#)
- [Kuntaliitto – kuntalaisten osallisuuden edistäminen](#)
- [Hiilineutraalisuomi.fi-verkkopalvelu](#) - toimintamalleja ja ohjeistuksia asukas- ja yritysyhteistyöhön ja ilmastoviestintään
- [Kestävä kaupunki –ohjelma: Saa kuulua -julkaisu](#)
- [VALONIA - Kansalliset kampanjat](#)

IDEOITA VIESTINTÄÄN

- Videot, SYKE:n animaatiot
- Tarinat ja henkilöiden tekemät arjen ilmastoteot
- Kunnan tekemät konkreettiset teot
- Tutut paikat
- Yhteistyö paikallisten koulujen kanssa
- Kilpailut / visat yms.

Rautjärven ilmastoviestinnän vuosikello – ehdotuksia sisällöistä

Rautjärven ilmastotyön vuosikello - ehdotus

